

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI (Cloud and AI Development Act, CADA)

Diarienummer: Fi2026/01676

Älvdalens kommun har tagit del av Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI, Cloud and AI Development Act (CADA).

Sammanfattande ställningstagande

Älvdalens kommun ställer sig i huvudsak positiv till förslaget övergripande inriktning. En stärkt europeisk förmåga inom molntjänster, AI och digital infrastruktur kan bidra till ökad säkerhet och motståndskraft, stärkt konkurrenskraft samt minskade strategiska beroenden.

För att förordningen ska få avsedd effekt är det samtidigt viktigt att genomförandet tar hänsyn till kommunernas olika förutsättningar. Nya krav behöver vara proportionerliga, riskbaserade och möjliga att omsätta även för mindre kommuner.

Älvdalens kommun vill särskilt framhålla att genomförandet behöver kombineras med en tydlig nationell ansvarsfördelning och gemensamma nationella förmågor. Det är inte samhällsekonomiskt effektivt att Sveriges kommuner var för sig bygger upp specialistkompetens och genomför likartade bedömningar av samma globala leverantörer, tekniska tjänster, jurisdiktionsfrågor och regelverk.

Staten bör därför ta ett tydligt ansvar för sådana bedömningar och förmågor som med fördel kan genomföras en gång och återanvändas av hela den offentliga sektorn.

Nationell gemensam förmåga är en förutsättning för ett effektivt genomförande

Kommunerna ansvarar för sina verksamheter, sin information och de risker som följer av användningen av digitala tjänster. Detta ansvar ska även fortsättningsvis ligga hos respektive kommun.

Det innebär däremot inte att varje kommun själv bör behöva bygga upp all den specialistkompetens som krävs för att analysera komplexa juridiska, säkerhetsmässiga, tekniska och geopolitiska frågeställningar kopplade till globala moln- och AI-tjänster.

Älvdalens kommun anser att staten behöver ta ett tydligare ansvar för gemensamma nationella förmågor inom området. Det bör bland annat övervägas hur kommuner kan ges tillgång till gemensamma juridiska och säkerhetsmässiga bedömningar, kravställningar, standarder, avtalsstöd och andra underlag som kan återanvändas inom offentlig sektor.

Detta är särskilt betydelsefullt för mindre kommuner, där möjligheten att upprätthålla specialistkompetens inom samtliga relevanta områden är begränsad.

Om varje kommun förväntas utveckla motsvarande förmågor på egen hand riskerar det att leda till dubbelarbete, högre kostnader och stora skillnader mellan kommunernas möjligheter att använda digitala tjänster på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

Gemensamma nationella förmågor ska inte ersätta kommunernas ansvar för verksamhet, information och risk. De ska i stället skapa bättre förutsättningar för kommunerna att ta detta ansvar.

Älvdalens kommun anser därför att genomförandet av CADA bör användas som en möjlighet att tydligare definiera vilka digitala förmågor och bedömningar som med fördel bör hanteras gemensamt på europeisk eller nationell nivå och vilka beslut och ansvar som ska ligga kvar hos respektive kommun.

Proportionerliga krav och kommunernas förutsättningar

Sveriges kommuner har mycket olika storlek, ekonomiska förutsättningar och tillgång till specialistkompetens. Det behöver beaktas när nya krav utformas och omsätts nationellt.

Förordningen kan medföra behov av bland annat kompetensutveckling, riskanalyser, upphandling, leverantörsbedömningar, förändringar av befintliga lösningar och i vissa fall byte eller migrering av tjänster.

Älvdalens kommun anser därför att nya krav behöver föregås av tydliga konsekvensanalyser och utformas så att den administrativa och ekonomiska belastningen står i proportion till den risk som ska hanteras.

Det är också viktigt att regleringen inte leder till att mindre kommuner i praktiken får sämre möjligheter att använda moderna digitala tjänster och AI. Ett regelverk som kräver specialistkompetens som endast större organisationer har möjlighet att upprätthålla riskerar att skapa skillnader i offentlig sektors digitala utvecklingsförmåga.

Om det nationella genomförandet innebär nya eller utökade åtaganden för kommunerna behöver även de ekonomiska konsekvenserna och finansieringen av dessa beaktas.

Digital rådighet bör bygga på riskbaserade bedömningar

Älvdalens kommun delar ambitionen att stärka Europas digitala rådighet och minska sårbara strategiska beroenden.

Kommunal verksamhet hanterar stora mängder information och är beroende av digitala tjänster för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Frågor om kontinuitet, informationssäkerhet, leverantörsberoenden och möjlighet att behålla kontroll över information är därför strategiskt viktiga för kommunerna.

Samtidigt bör bedömningar av moln- och AI-tjänster vara riskbaserade och väga samman bland annat informationens skyddsvärde, verksamhetens kritikalitet, juridiska förutsättningar, leverantörsberoenden, kontinuitet och säkerhet.

Digital rådgivning bör därför inte reduceras till en fråga om var en leverantör eller teknisk tjänst har sitt ursprung. Regelverket behöver ge kommunerna stöd för att göra välgrundade bedömningar utan att i onödan begränsa möjligheten att använda ändamålsenliga, säkra och kostnadseffektiva tjänster.

Även inom detta område finns ett tydligt behov av gemensamma nationella bedömningar och stöd.

Interoperabilitet och minskat leverantörsberoende

Älvdalens kommun välkomnar ambitionerna om ökad interoperabilitet, öppna standarder och minskad leverantörsinlåsning.

För kommunerna är möjligheten att kunna flytta och återanvända information, integrera olika tjänster och på rimliga villkor byta leverantör viktig både ur ett ekonomiskt perspektiv och för den långsiktiga digitala rådgivningen.

En ökad användning av molntjänster och AI får inte skapa nya former av långsiktiga beroenden där det blir tekniskt eller ekonomiskt mycket svårt att byta leverantör eller återta kontrollen över kommunens information.

Gemensamma europeiska och nationella standarder kan samtidigt skapa bättre förutsättningar för kommuner att dela och återanvända digitala lösningar och förmågor i stället för att varje kommun behöver utveckla motsvarande lösningar själv.

Detta är särskilt betydelsefullt för mindre kommuner och för kommuner som samverkar kring gemensamma digitala och tekniska förmågor.

Samordning med övrig reglering

Kommunerna omfattas redan av ett omfattande och växande regelverk inom bland annat informationssäkerhet, cybersäkerhet, dataskydd, AI och digitala tjänster.

Älvdalens kommun vill därför betona vikten av att CADA och det nationella genomförandet samordnas med befintlig och kommande reglering.

Överlappande krav, parallella rapporteringsskyldigheter och olika modeller för riskbedömning bör så långt som möjligt undvikas. Staten bör eftersträva en sammanhållen modell som gör det möjligt för kommunerna att arbeta systematiskt med digitalisering, informationssäkerhet, AI och digital motståndskraft utan att bygga parallella administrativa strukturer för respektive regelverk.

Avslutande synpunkter

Älvdalens kommun ser positivt på ambitionen att stärka Europas kapacitet, konkurrenskraft, säkerhet och digitala rådighet inom moln och AI.

För att ambitionerna ska kunna omsättas i hela den offentliga sektorn behöver genomförandet dock utgå från att kommunerna har mycket olika förutsättningar.

Älvdalens kommun vill särskilt framhålla följande:

- Nya krav bör vara riskbaserade och proportionerliga.
- Staten bör utveckla gemensamma nationella förmågor och återanvändbara bedömningar så att samma komplexa arbete inte behöver utföras parallellt av varje kommun.
- Kommunerna ska fortsatt ansvara för sin verksamhet, sin information och sina risker, medan staten bör skapa bättre förutsättningar för kommunerna att bära detta ansvar.
- Ekonomiska och kompetensmässiga konsekvenser för kommunerna behöver beaktas i genomförandet.
- Interoperabilitet, dataportabilitet och minskad leverantörsinlåsning bör prioriteras.
- Genomförandet bör samordnas med övrig reglering så att överlappande administrativa krav undviks.

Ett gemensamt europeiskt och nationellt ramverk kan ge betydande nytta för kommunerna. För att lyckas behöver regelverket kombineras med en ansvarsfördelning där komplexa frågor hanteras på den nivå där de kan lösas mest effektivt.

Det är enligt Älvdalens kommun inte ändamålsenligt att samma komplexa juridiska, tekniska och säkerhetsmässiga frågeställningar ska analyseras separat av Sveriges kommuner. En stärkt gemensam nationell förmåga skulle bidra till högre säkerhet, bättre resursutnyttjande och mer likvärdiga förutsättningar för digital utveckling i hela Sverige.

Christoffer Gyllenkall

Kommunstyrelsens ordförande Älvdalens kommun

Kristian Koivumäki

Kommundirektör Älvdalens kommun

Älvdalen 2026-10-01

